

ప్రత్యక్షులు

అల్లంకజయ్య

బయట తనకోసం ఎదురుచూస్తున్నారు కాబోలు...

లోపల అనుచుకున్న టెన్షన్ - దేన్నైతే వొద్దను కొని దేనివక్కనైతే నిలబడి దానికేసి చూడకూడ - దనుకున్నాడో? అదీ - ఎవరు గెలుస్తారు ఎన్నికలలో? తనుకాక మరెవరైనా గవర్నమెంటు ఫామ్ చేస్తే... అనేకం కలెబడ్డాయి.

తనమీదికి ఏమేమి రాగలవో? తన చేతుల కంటిన... వొద్దు తనేం చెయ్యాలి? కొంచెం తలనప్పి... దేశీయ, అంతర్జాతీయ గూఢాచారిని

వేదికలు తనకనుకూలంగా లేదని చెప్తున్నాయి.

ఇంకో గంట ఎవరిని కలువకుంటే బావుండును.

ఇక్కడే ఒంటరిగా కూచుంటే... బయటకు వెళ్లి చీకట్లోకి చూస్తే కాసేపు తిరిగొస్తే.

మళ్ళీ మనుషులు చుట్టుముడుతారు. అవే గెలుపు ఓటముల మాటలు... దేశం యావత్తూ ఎన్నికల గొడువలతో ఉడిగిపోతుంటే తనిక్కడ.

కీటికీ అద్దం కన్పించేలాగున పరధా లాగాడు. బయట గెస్టువులు చుట్టూ వలయంగా నిలబడ్డ గార్డ్స్... తను ఆజన్మ ఖైదీయేనా? ఆ గదిలో

కాసేపు వచారు చేసి కీటికిగుండా బయటకు చూశాడు. లోయంతా మనగ్గా చీకటి - కొండ మీదికి దారిపాడుగంతా లైట్లు...

చుట్టూ మబ్బులు కమ్మినట్టుగా వుంది. గూమీగా వుంది... ఎవ్వడు లేనిది ఈ మునిమావువేళ కళ్ళు మూతలుపడ్డాయి... అన్నీ లుప్తమై - ఒక్కడే దూరదేశం పారిపోయినట్టు - చరాచర ప్రపంచంలో తనకేమి పట్టలేనట్టు తనకు చెప్పరాని విశ్లేషించుకోలేని అదేమిటో తను అనుభవించని స్థితి అల్లకల్లోలమై చెట్లు వూగివూగి ఒక్కసారే నిశబ్దమైనట్టు తన మెదడు పని చేయడంలేదా?

సోఫా మీద కూర్చున్నాడు... కళ్ళు మూసుకున్నాడు. బట్టతల నిమరుకున్నాడు.

"ది డారెకెస్టు క్లౌడ్స్" అనే మబ్బులు, గుత్తులు, గుత్తులు, మట్టి తడిసిన కమ్మటి వానన... ఉద్విగ్న తలో శరీరం వొసుకుతోంది.

బర్గిబాత పిల్లలు ఎగురుతున్నారు. మట్టి వూసు కుంటున్నారు. పలుచగా పేరిన ఇసుకమీద గీతలు గీస్తూ, కాలువలు తీస్తూ... రంకెలు వేస్తూ ఎడ్లు... జెలజెల... కోలాహలం - పిలుచుకునే కంఠాలు. మట్టిమీద వగడాల్లా ఎర్రెరగా ఆరుద్ర వురుగులు...

తను తప్పించుకున్నాడు జెలులాంటి ఇల్లు. ప్రహారీగోడ దాటి వీధిలోకి - హమ్మయ్య ఎంత బావుందో? పిచ్చగా పరుగెత్తాడు.

ఆడుకునే పిల్లలు ఆటలాపి తననే చూస్తున్నారు...

వాన వెలిసిన ఉదయం. మెత్తగా కాళ్ళకింద మట్టి. తను పిల్లల దగ్గర నిలుచున్నాడు. బిడియంగానా? దర్బంతోనా!

పిల్లలంతా నవ్వారు హేళనగానా - కలుపుగోలు గానా! తనకు కోపం వచ్చింది... నీళ్ళలో దబెల్లున కూలబడ్డాడు నిరసనగాను - పిల్లల మీదనా, తనను బయటకు వెళ్ళనియ్యని తనవాళ్ళ మీదనా? పిల్లల ముఖాలలో భయం. తనను వెతుకుతూ పాలేర్లు ఉరికొచ్చారు... వాళ్ళ కళ్ళలో భయం.

"చిందోర! ఈ బురదల ఈవల కచ్చిండ్లా! బాంచెన్ పెద్దొరకు తెలితై మమ్ముల తోలుపికుల గొడ్డడు... అయిపోయింది దొరా! తమరి బట్టలు ఖరాబు చేసుకున్నరు మా ఈవుల పగిలినట్టే" తనను ఎత్తుకునే పాలేరు వొసుకుతూ.

"నేను రానుపో - ఆడుకుంట" తను ఆ బురదబట్టలతోనే పరుగెత్తుతున్నాడు...

పిల్లలంతా తనతో పరుగెత్తి పట్టుకున్నారు.

పాలేరు తనను గొర్రె పిల్లలాగా భూజాలమీద ఎక్కించుకున్నాడు. తనను కొరికాడు, రక్కాడు, జుట్టు పీకాడు, గుద్దాడు, గింజుకున్నాడు చివరకు ఏడ్చాడు...

తన పెంపకపు తండ్రి ఇంటి వసారాలో ఉగ్రుడై చూస్తున్నాడు. ఆ కళ్ళు - ఆ కోపం సదా తనను వెంటాడాయి. ఎక్కడో లేలేత జ్ఞాపకాలను,

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక * 9-1-98

చిగురులు తొడిగిన చిన్నారి ఆకులను, మొగ్గలను మాడ్చి మసీబొగ్గు చేశాయి... సృజనాత్మకత నుంచి, మట్టి పరిమళం నుంచి, చెట్ల నుంచి, పిల్లలనుంచి, మనుషుల నుంచి ఆట్లా తను బలవంతంగా వేరై చేయబడ్డాడు.

తనను నదా కనిపెట్టుకొని వుండి - తనకు చదువు చెప్పడానికి ఆ మరునాటినుండే పంతులును ఏర్పాటుచేశారు.

“సుద్దరాళ్ళ పిల్లలతో ఆడవద్దు. మువ్వ చదువు కోవాలినాన్న” అమ్మకాని అమ్మ పెంపుకవు అమ్మ తను అమ్మ ముఖంలోకి చూడలేదు. చచ్చడు చెయ్యలేదు.

“చదువుకుంటే నువ్వు ఈ జమీ చూసుకుంటావ్ ఈ పట్టెకుపట్టె బాలుకదారువైతవ్”

“నాకొద్దు - వద్దంటే వద్దు” అరిచాడు కాల్లు నేలకేసి కొట్టాడు.

చిన్నారి వయసులోనే తన సుఖదుఃఖాలు తెలిసిన కన్నతల్లి, తండ్రి నుంచి వేరుచేయబడి జమిందారులు ఆస్తుల రక్షణ కోసం తర్ఫీదు చేయబడినాడా?

ఎంత విశాదం. అప్పటినుండి ఇప్పటిదాకా తను అదేపని చేస్తున్నట్టు.

ఎండకాలం - మేడపైనుంచి చూస్తే బజార్లలో పిల్లలు దుమ్ము రేగకొడుతూ గోలీలు, చిర్రెగోనెలు ఆడుతుంటే తను సంస్కృతం, ఉర్దూ చదువాలి. తనకు ఆ ఆటలు కావాలి. ఆ పిల్లలతో కలువాలి తన చిన్నారి మెదడునిండా ఆవే కలలు - ఆవే ఊహలు.

తొలిచి తొలిచి - కళ్ళు మూసుకొని చూస్తే ఆ ముసలి చింతచెట్టు, దాని కొమ్మలు, తానెవ్వడు ఎక్కజాలని, తనలోపల అవమానాన్ని, న్యూనతా భావాన్ని అధికంచేస్తూ ఆ చెట్టు ఎక్కిఆడే పిల్లలు. తన ఆహాన్ని గాయపర్చిన చెట్టు తను పాలేర్ల భుజాలమీద నుంచి కన్నీటితో చూసిన చింతచెట్టు... తను అనేక సోపానాలెక్కి అత్యున్నత సింహాసనం ఎక్కికూర్చున్నా తగ్గని మంటను ఎగదోసిన చింతచెట్టు...

అనేకమార్లు తను ఆ బంధీఖానా నుంచి ఆ విసుగునింపే చదువుల నుంచి పారిపోయాడు. పిల్లల దగ్గరికి పిల్లలు తనను తమలో కలుపుకోలేదు. తమతో ఆడుకోనియ్యలేదు. తన ఒంటినిండా గుడ్డలు, ఎర్రతోలు దేహం. బట్టలు చూసో బ్రాహ్మడన్, దొర కొడుకన్ దూరం జరిగేవాళ్ళు. దూరముంచేవాళ్ళు. ఇదొకరకం అంటరానితనం.

కాని తను రాత్రి వగలు ఆ పిల్లలతో కల వడమెలాగా అని ఆలోచించేవాడు... ఇవ్వాళ్ల రకరకాల మనుషులతో ఎట్లా వ్యవహరించాలో ఆలోచించినట్టే - చివరకు ఎత్తులు వేసినా.

అడ్డంకులేమిటో తెలిసేవికాదు. ఇప్పటికైనా తెలిసిందా? ఎన్నితరాల నుండి, ఎన్ని పొరల నుండి

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక * 9-1-98

మనుషులు వేరైపోయారో? ముట్టుకున్నదల్లా కరిగి పోయినట్టు... తను ఎంత పరుగెత్తి, ఎంత రాసుక వూసుక తిరిగినా తను మందిలో కలువలేదు. ఎవరితో కలువలేదు. ఇదిగో - మంచుపర్వతల అడుగున గడ్డకట్టిన...

తను ఆడలేదు. పాడలేదు. మట్టిలో పొరలేదు. ఈతకొట్టలేదు. ఎవరిని తన్నలేదు. తన్నులు తిన లేదు. గొంతుచిరిగేలా ఏడ్వలేదు. అరువలేదు. తన సమస్త ఎక్కుపోజర్సు వ్యక్తికరణను ఎవరో చదువు పేరన, జమిందారీ పేరుమీద క్రమబద్ధీకరించి

అప్పన్నీ తనకు కలలు మాత్రమే... కొందరికి కలలు సృజనాత్మకతకు - ప్రేరకాలుగా పనిచేస్తాయి. కాని తనను కలలు లోలోపలికి కుచించుక, ముడుచుకపోయేవానిలాగా చేశాయి.

ఒకే పరిసరాల్లో, ఒకే ఊళ్ళో వుట్టిన మనుషులు ఎన్నో కులాలుగా, దేశం నిండా మతాలుగా, జాతులుగా వీలిపోయి, కోటానుకోట్ల జనం అనుభవాలతో కూడా విడివిడిగానే వున్నారా? తను ఢిల్లీలో ఎన్నటికీ లీనంకాలేదు... ఎవ్వడొచ్చారో? ఎట్లా వొచ్చారో? ఆర్యులు ఈ దేశ ప్రజలతో కలువలేదు. తనకు దేశం లేదా? తను మనుషుల్లో కలువనే లేదా? కలువజాలదా? కాదు తను కలువకుండా పెంచబడ్డాడు. తర్ఫీదు చేయబడనాడు. ఇదిపైకి కనిపించని ఒక దారుణ హింసాకాండ.

వరంగల్ వీధుల్లో ఆర్య సమాజీయులు తుర్కూల ఆగడాలకు వ్యతిరేకంగా ఊదేగింపు తీస్తే - తన మిత్రులు అందులో కలసి నినాదిస్తే తను దూరంగా నిలబడి చూసిండు.

“వాళ్ళతో పోకండి, ఆర్యసమాజం వాళ్ళతో మాట్లాడకండి. వాళ్ళు ఖతర్నాక్ మనుషులు...” తన ఉత్తేజం, యువకరక్తం ఆట్లా నిరోధించబడి, భయపెట్టబడి...

చిన్ననాటి పిల్లలను గుర్తుకుతెచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నం చేశాడు... ఆ ముఖాలేవి గుర్తుకురావడంలేదు. పైగా డిస్టెంబ్లయిన స్థితిలో, జ్ఞాపకాలన్ని చిందరవందరగా, చెరువులో అలలు లేచినట్టుగా...

విషాదమో దుఃఖమో...గొంతు బరువెక్కినట్టుగా...శరీరంలో బరువు. ఇది ఎలాంటి దుఃఖంకీ ఘనీభవించిన ఒంటరితనపు దుఃఖమా? ఈ జ్ఞాపకాల నుంచి తప్పకోవాలి...

ఈ ఎన్నికల్లో తమ పార్టీ ఓడిపోతే ...ధిల్లీ నిండా ఏ పార్టీలో వున్న తనలాంటి మనుషులే. ఎత్తుకు పై ఎత్తులు... కలువని ఓడిపోయిన మనుషులు ఎవరికి తెలుసు? కలిసిన జనం ఆడవుల్లో, పాలా లల్లో, పల్లెటూర్లలో- అరకలు దున్నుతూ, ఆవుల మేవుతో మానవుని ప్రవర్తన ఎంత చిత్రమైంది? ఇదేదో రాయాలి? ఎందుకు రాయాలి?

అతని మనసులో ‘వేయివడగల్లోని’ పసరిక మెదులుతుండగా తలుపు తీశాడు. బయటి భక్తుల హోరు... గాలి మోత కలిసి...కొంచెం ఉడుకుగాలి.

షరా మామూలు

అనగనగా అందమైన ఓ యువ జంట. యువ జంటలో ఒకరు అద్భుతవశాత్తు తారాపథానికి దూసుకెళ్ళారు. అక్కడి తళుకుబెళుకులతో అర్షద్ వార్షికి నమ్రతా శిరోద్గర్ అనే సుందరాంగితో కొంచం ఎక్కువగానే స్నేహంగా వున్నారు. నిశ్చితార్థం కూడా అయిన అర్షద్ ప్రీయురాలు మారియా అతగాడి విచ్చలవిడితనం భరించలేక అతన్ని విడిచి వెళ్ళిపోయింది.

చిత్రమైన గొంతుల మేళవింపు... ఎన్ని ధ్వనుల మేళవింపు...

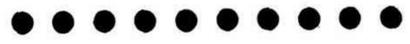
ఏడున్నర...మెట్ల కింది నుంచి వాలుగా వున్న. దారి పొడుగుగాత సాయుధ గార్డు... బయట చాలా కార్లు ఆగి వున్నాయి. పరిచితమైన ఖద్దరు బట్టల మనుషులు అటీటు తిరుగుతున్నారు. వాళ్ళంతా తనకోసమే ఎదురు చూస్తున్నట్టు కలవెలపడ్డారు. ఏమి కాదనుకున్న-ఎందుకు పనికి రావనుకున్న... నువ్వు వాళ్ళందరికీ కావాలి... మళ్ళీ అధికారపు నషా...

పొడుగాటి వరండాలోని ఎవరో వొచ్చి-కాశయ్య వొచ్చాడని చెప్పాడు.

పొడుగాటి వేటింగు హాల్లో వచారు చేస్తుండగా వంటాయనవొచ్చి...

కాఫీ తెచ్చాడు. సోఫాలో కూర్చుంది కాఫీ తాగాడు.

కాశయ్య వినయం నటించకుండా వొచ్చి కూర్చున్నాడు. బహుశా ఇవ్వడది అవసరం లేదనా?...

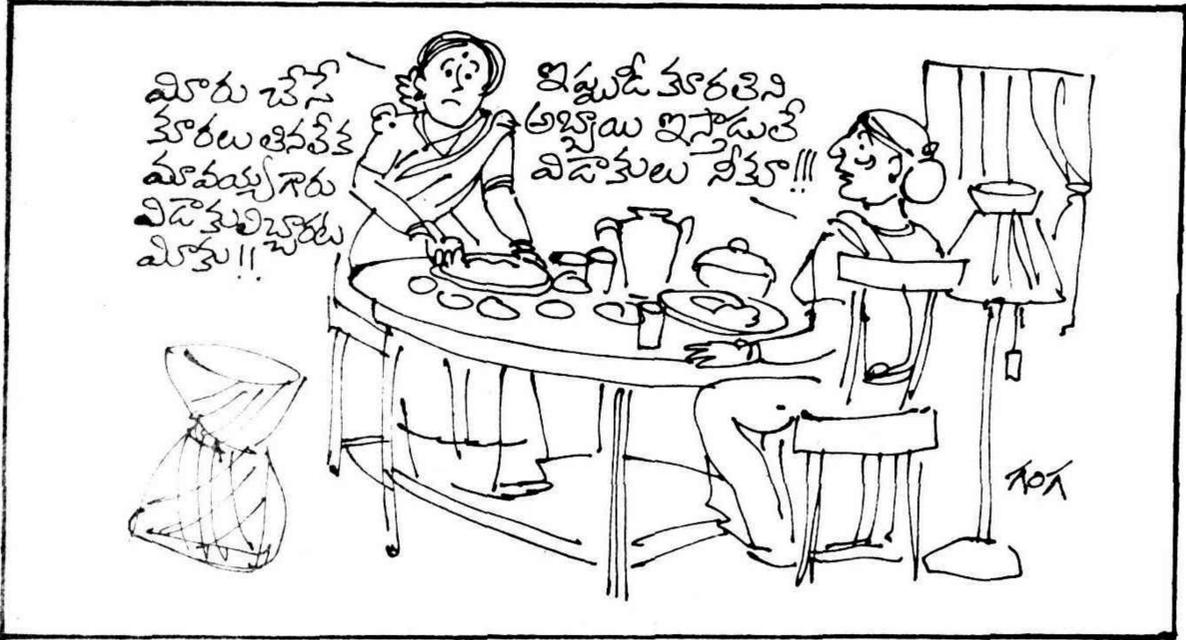
**ఎడారిలో, హోరుగాలిలో
విలపించినట్టు మేఘాలు**

“బాగా అలసిపోయినట్లున్నారు” కాశయ్య.
 అదే మాడిపోయిన ముఖం. జీవితం పొడుగుతా ఆ ముఖంతో ఎంత యాతనపడ్డాడో? ఆ ముఖం దేనికి ఇండెక్సు. ముప్పయ్యే అయిదేండ్ల నుండి చూస్తున్నాడు... డబ్బు వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి-ఇంకనైనా దెబ్బ తీసుకోడు. తీసుకుంటే ఏం చేయాలి? తనో మరి...తనకన్నా ఇతనిది పెద్ద యాతనా?

కాశయ్య వాణేలు గలగలలాడినట్టు కంచు కంఠంతో ఏదో చెప్తున్నాడు. అప్పున్నీ వేనవేలసార్లు విన్నవే. కొత్త మాటలెక్కన్నుంచి వస్తాయి. మాటలు వుట్టే చోట తాముంటే కదా! ఎవడో ఎంగిలి చేసిన మాటలు. మాటలకు ఎంగిలేమిటి? మళ్ళీ పెళ్ళిగించిన శకలాల్లోకి-తను అన్నడేం చదువుతున్నాడు. నాలుగా, అయిదా? యస్. అన్నడే తను అనివార్యంగా మరో పక్కకు నిలుచున్నాడు. పిల్లల మీద కసి, నవ్వు మీద కసి, ఆటల మీద కసి, అందరి మీద కసి. తన ముఖంలో శ్రావణమే ఘాలు కమ్మిందన్నడే...తన అంతరంగంలో చీకటి మూగిందన్నడే...అన్నీ మూసుకపోయి. ..మిగిలింది

కాని తనో ఆ మాటలన్నీ మూటగట్టుకొని-ఆ మాటలు జీవితాంతం వెంటాడాయి. తన బతుకులో రాజీ లేనే లేదు. యుద్ధంలో ఆవలి వక్కన నిర్దాక్షిణ్యంగా నిలబెట్టబడ్డాడు. యుద్ధం అన్నడే ఆరంభమైందా? యస్. నేను మనుషులనెందుకు ప్రేమించాలి? తనకు మనుషులు ద్వేషాన్ని మాత్రమే పంచారు. వాళ్లు మాతర సమస్త ఉద్రేకాలను కలిపి అనుభవించారు. ఒకరి నుండి మరొకరు యిచ్చివుచ్చుకున్నారు.

“మనకు ఇరవై నుండి ముప్పయ్యే పీట్లు ఆంధ్రాలో ఖాయంగా వస్తాయి”. కాశయ్య అఖరి మాటగా చెప్పాడు కొంచెం గొంతు పెంచి
 “ఔనా!” అన్నాడు దేనికి ఔనో? కాశయ్యకు అర్థం కాలేదు. నంటాయన మళ్ళీ కాఫీ తెచ్చాడు... కాశయ్య. కాఫీ తీసుకున్నాడు. లోపటిదంతా తుడి చేసి-లేచి నిలబడి బయటకు చూస్తూ “రెడ్డివచ్చాడా?” అన్నాడు
 “లేదు...” కాశయ్య ఆ పేరు తనకిష్టం లేనట్టుగా తెలియవద్దనుకున్నా- కంఠంలో.
 “మనవాళ్లు” కాశయ్య నసిగి కాఫీ కవ్వ టీపాడు

పుస్తకాలు. చదువు... తన్ను తాను తన చుట్టు రకరకాలుగా మారుతూ తనను అవహాస్యం చేసే ప్రకృతిని మరిచిపోయేందుకు. తను చదివేవాడు. ఒక ఉన్మాదంతో బిగ్గరగా చదివేవాడు. లోలోపల జీరబోయే కంఠాన్ని...

క్లాసులో ఫస్టు- ఉపాధ్యాయులు మెచ్చుకుంటే పిల్లలు వెక్కిరించేవారు. రకరకాల పేర్లు పెట్టి పిలిచేవారు. ఉక్రోశంతో మరింత చదివేవాడు. కాని వాళ్లు వెక్కిరించడానికి వాడిన మాటలు రాత్రిళ్లు మారుమోగేవి. ఎవరికి చెప్తాకోవాలి. 'పాట్లోడు పంది మొఖం' ఈ మాటలు ఎంత బాధించాయో ఆ మాటలన్న పిల్లలెవరికీ తెలియదు. వాళ్లు అలాంటి మాటలు అనుకునేవాళ్లు, తన్నుకునేవాళ్లు. మరో నిమిషంలో ఒకరి భుజాల మీద మరొకరు చేతులేసుకుని నవ్వుకునేవాళ్లు.

మీద పెట్టి మీరు టెన్షన్లో వున్నారు. ఈ వయసులో మంచిది కాదు. ఉత్తర ప్రాంతంలో తిరిగి తిరిగి వచ్చారు... అన్నింటికీ ఏడుకొండల వాడే వున్నాడు. మనం చేసేది చేస్తాం. లేవండి. దైవ దర్శనానికి బయలుదేరుదాం” కాశయ్య లేచాడు.

అదేమి విన్పించుకోకుండా బయటకు నడిచారు... కాశయ్య అనుసరించాడు... కాళ్లు మెలికలు తిరుగుతున్నాయి. ఏ స్థితిలో వున్న మనిషినైనా నడక చూసి చెప్పవచ్చంటారు.
 దేవాలయ అధికారి సెక్యూరిటీ బృందం కంగారుపడ్డారు.
 “గుళ్ల ఇంకా ఏర్పాట్లు వూర్తి కాలేదు సార్” అధికారి గొణుగుతున్నాడు...

అదేమి పట్టించుకోకుండా ఒకటి రెండు మూడు వద్రావతి గెట్టివుసుల నుండి నడుస్తున్నాడు. బూట్లు

టకటకలాడాయి. ఉరుకులు వరుగులు-హడావిడి - కారువచ్చి నిలుచున్నది. దారిలోని భక్తులను హడావిడిగా తరిమికొట్టారు. సైలెట్ జేబుల బుర్ బుర్లు...

“నో- కాలి నడకనే వస్తాను” కారు ఎక్కడానికి నిరాకరించాడు. అచ్చం చిన్నప్పటి పిల్లవాని లాగానే. రాజకీయ నాయకులు, అధికారులు బతిమిలాడారు. తప్పటిలాగానే - అతన్ని అతని యిష్టానికి వ్యతిరేకంగా కారులో ఎక్కించారు...

ఎక్కి కూర్చున్న తరువాత ఏమనుకున్నాడో యేమో? విసుగ్గా డోరి తెరిచి కిందికి దిగాడు. కాశయ్య వరుగెత్తుకొచ్చి “మద్రాసు దగ్గర - ఎల్ టీటీ - అదిగాక తిరువతి నక్సలైటు ఎఫ్ టెక్సెడు ఏరియానే. మీకు అన్నీ తెలుసు” అదే తడిలేని గొంతు.
 “లేదు నేను నడుస్తాను”
 వూనకం వచ్చినట్టుగా గర్భగుడికి నడుస్తున్నాడు.

చల్లటి గాలి.. బయట భక్తుల సందోహం. ఒక్క పెట్టున తుఫాను కమ్మినట్టు - భక్తులను తోలేస్తున్నారు. గుడి మెట్ల మీద సాయుధ పోలీసులు పాజీషను తీసుకున్నారు...

బారులు తీరిన సైన్ గన్నులు వట్టుకున్న సాయుధ గార్డు వహారాలో - బాడిగార్డు వెంటరాగా - గర్భగుడిని చేరుకున్నాడు... సైనుంచి గుడికిసి చూశాడు... అంతా పోలీసుల మయం - భక్తులెవరు లేకుండా - ఆడనియ్యరు, అడుగియ్యనియ్యరు - చిన్నప్పటి పాలేర్లలాగే -

కాని తనకు భక్తిపారవశ్యంతో వున్న ఆ భక్తుల్లో కలిసి - మనుషుల్లో కలిసి... కాన ఇతనకా అద్భుతం లేదు. తను ఎన్నడో మనుషుల నుండి విడివడ్డాడు. తను మనుషులను కలువడనాఇకీ ఎంత దగ్గరికి పోతే వాళ్లు అంతదూరం పారిపోతారు. లేపోతే తరుముతారు. తను అంటరానివాడు - తననెవరు తాకరు. కానలించుకోరు. తాకుతే మాడిపోతారు. కానలించుకుంటే... అందుకే తనకు కలి - కోపం...

కాశయ్య మళ్ళీ అందుకున్నాడు...
 “బొంబాయి నుండి డబ్బు సంచులు దిగాయి. రెడ్డి దివాన్ ను కల్పినాడట”.
 ఒకసారి దిగుతున్న మెట్లమీద ఆగి కాశయ్య ముఖంలోకి చూశాడు. ఎందుకో జాగుప్ప కలిగింది. వెలవరం, రోత కలిగాయి. తనకన్నీ తెలుసు. ఎవడేం చేస్తున్నాడో? తనకు తెలిసినట్టుగా మరెవరికీ తెలియదు... ఎవని అంతరంగంలో ఏక్కులూ రూపం పొందుతున్నదో? అందరికన్నా ముందే తనకు తెలుస్తుంది. ఈ విద్యలో తను తర్ఫీదు చేయబడ్డాడు...

“ఈసారి ప్రజాభిప్రాయం మీద అనేక ఊహగానాలు - విదేశీ పత్రికలన్నీ మనకు మెజారిటీ ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక * 9-1-98

రాదని రాస్తున్నాయి..."

"అదేదో తెలిసి- తెలియనట్టే... ఈ సంక్షోభం అంతా అదే"

ప్రజాభిప్రాయం అంటే ప్రజల అభిప్రాయం కాదు అది కూడా ఉత్త ఫార్ము. గోబిల్ ప్రచారం. ఒక్కటి నిజం... విదేశాలకు... ఇంకా ఇంకా తలుపులు తెరువబడాలి... ఎవరిని నిష్టం వచ్చినట్టు వాడు దోచుకుదోవాలి... అస్థిర ప్రభుత్వాలి... నామ్ కేవాస్తే గవర్నమెంట్లు -

కలలో నడిచినట్టుగా ఒక్కొక్క మెట్టు కిందికి దిగి - గర్భగుడిని చేరుకున్నాడు... పూజారులు హడావిడి వదుతున్నారు. తనెవరిని చూడదలచుకోలేదు. ఏ మాటలు వినదలచుకోలేదు... సర్వేంద్రియాలు పట్టు తప్పతున్నాయి కనుక వాటిని అదుపులో పెట్టాలి... వెంకటేశ్వరుని విగ్రహం ముందు ముకుతీత హస్తాలతో నిలుచున్నాడు... చేతులు వొణుకుతున్నాయి. కాళ్ళు వొణుకుతున్నాయి... మూర్తి కన్పించడం లేదు. చుట్టూ ఉన్నదంతా లుప్తమైపోతోంది... సన్నాయి పాట, వాయిద్యాల మోత.

మొదటి కొడుకు రెండేళ్ళ వయస్సున్నాడు పుట్టు వెంట్రుకలు తీయడానికి భార్యతో కలిసి వచ్చిన... లైనులో - తోసుకుని - ఒకే ఒక నిమిషం - ఆ తరువాత చాలామందితో చాలాసార్లు వచ్చాడు... మొదటిసారి ఆ ఉద్విగ్నత. పెళ్ళిగించుకుని పొరల లోంచి పొగలగా - పూజారులు ఏదో చేస్తున్నారు. పొగలు రేగే మేఘాలు - భార్య స్రీయూరాలు... పొగలు రేగే మేఘాలకు తేమ గాలి సోకి - లోపలిదంతా ముద్దె - నీరే ద్రవించినట్టు... తనెవరిని చేతులు జోడించినట్టు...

అదేమిటో తెలియకుండానే ఒకానొక వింత స్థితిలో గుడి బయటకు నడిచాడు - పెను గాలులు వీచి మేఘాలు చెల్లాచెదురైపోయి. ఎవరి ఒక్కటే హోరుగాలిలో విలపించినట్టు - వొట్టిపోయిన మేఘాలు. ఎవ్వడు తడిగాని నేల -

"కాసేపు ఒంటరిగా మెట్లమీద కూర్చోవాలని వుంది" వింత గొంతుతో అరిచాడా? కాదు చెప్పాడు.

కాశయ్య కొంచెం ఎడంగా నిలుచున్నాడు. సాయుధ గార్డు మెట్లమీద నిలుచున్నారు.

మెట్లమీద కూలబడ్డాడు. కాళ్ళు వంగలేదు. చుట్టూ అనేక కళ్ళ నిఘా - తుపాకులు ఎక్కు పెట్టి. ఎంత అభద్రత?

"ఆర్య సమాజీయులను కలువద్దు - వాళ్ళు ఖతర్నాక్" - తన పెంపుడు తండ్రి భయం నూరిపోశాడు. దేనికైతే బతుకంతా భయపడ్డాడో? ఏదైతే ఖతర్నాక్ అనుకున్నాడో? తన బతుకే ఆందరికన్నా ఖతర్నాకయ్యిపోయింది...

కళ్ళు మూసుకున్నాడు... ఎన్నెన్నో చిత్రాలు, మాటలు పోటెత్తుతున్నాయి.

అధికారులు, రాజకీయ నాయకులు కొంచెం

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక * 9-1-98

దూరంలో గుసగుసలాడుతున్నారు... ఆందోళన వదుతున్నారు.

అత్యంత ప్రధానమైన వ్యక్తి జనసమ్మర్థం గల ప్రదేశంలో అంత సేపు కూర్చోవటమా? జమిందారు కొడుకు బురదలో ఆడటమా?

దూరంగా భక్తుల మాటలు రొదగా - లోలోపల వారుసుకుని, వొత్తుకుని మాటలు కూలబడ్డచోట - భీమ్ సేన్ జోషి బైరవి ఆలాపిస్తున్నాడు... పై పొరలు తొలుచుకుని లోపల కరిగి కరిగి - బెను...

కళ్ళు తెరువలేదు... వరుస క్రమం లేని చిత్రాలు, మాటలు, దృశ్యాలు -

సంశయపడుతూనే అధికారోకడు చచ్చడు కాకుండా అతి వినయంగా మెట్లు దిగి

"రెడ్డిగారొచ్చారు?" గొనిగాడు.

"తర్వాత కలుస్తానని చెప్తా."

మౌనం - సైగలు.....

"ప్రాబులమ్..."

మాట పూర్తికాకముందే చిరాగ్గా లేచాడు... అన్నీ

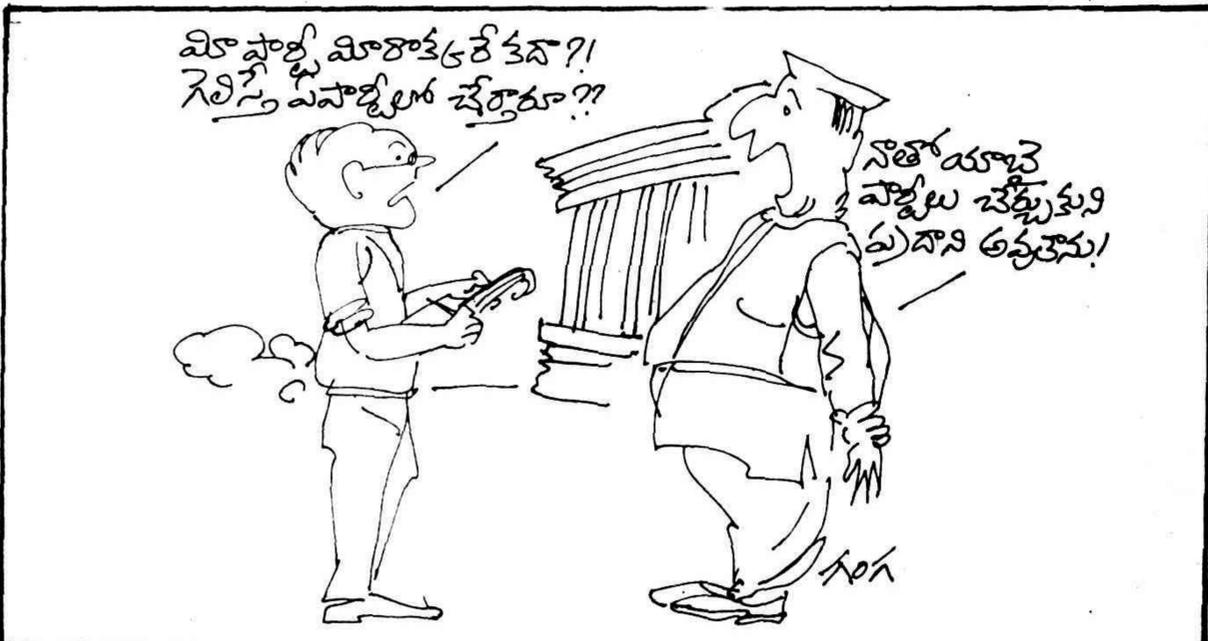
ప్రాబలమే. ఎవరు పెట్టిన నియమాలివి? ఏవీ

స్థితిలో తప్ప బతుకలేదు. బయటి మనుషుల ప్రపంచం తనకు లేదు - ఆ ప్రపంచం తన వూళ్ళో తన స్నేహితుల ప్రపంచం. వంటల ప్రపంచం - ఉత్పత్తి ప్రపంచం... తన... క్లాసుమేటు... తనను వెక్కిరించిన... క్లాసుమేటు - ఏమన్నాడు - "దేశానికి రాజైనవట గద - మనూరికి మంచినీళ్ళు లేవు తెప్పిస్తావా?" అదే వెక్కిరింప - "లెక్కల్లో వందకు వంద మార్కులు తెచ్చుకున్నవ్ గని - చింత చెట్టెక్కి చింతకాయలు కోస్తావా?"....

తను సర్వే చేయించాడు. బడ్జెట్లు - సర్వేలు... తనను వెక్కిరించిన ఊరికి నీళ్ళు ఎందుకు తేవాలి?... రావు ఒడే... రానేరావు నీళ్ళు...

నడుస్తున్నాడు మెట్లమీదుగా... "నా కొడుకుని అరిగోష బుచ్చుకుంటున్నా - నువ్వు కలంపుల్ల బట్టి ఒక్క గీత బెడితే - జైలునుంచి మావోడు ఈతలికొస్తాడు" ఒక ముసలయ్య దీనంగా...

"జైలునుండి క్షమాభిక్షబెట్టి నువ్వేంది. తీసేది. ఇదిగో వచ్చిన... మరింత నీ రక్షణ చూసుకో..." వాడు మీసాలవాడు.

నా చేతుల లేకుండానే - అన్నీ తన చేతుల్లోనే వున్నట్టు - చక్రం తనే తిప్పతున్నట్టు - చిత్రం దేశాన్ని పిలవవట్టి ఆడిస్తానంటారు. పావులు కదు వుతున్నానంటారు. ఢిల్లీ నుంచి గల్లీదాకా... కాని... వదిలిమిషాలు తన యిష్టమొచ్చినట్టు యిష్టమొచ్చిన చోట గడువ వీలుకాదు. ఈ సాలెగూటిలోకి రమ్మని తనను ఆహ్వానించినదెవరు? బలవంతం చేసినదెవరు? తనే వచ్చాడు. ఎందుకొచ్చాడు? ఎక్కడ ఉండలేక వచ్చాడు. తను వచ్చాడా? సచ్చాడా? ముల్లె - మూట నద్దుకుని ఈ పరుగు పందేనికి గుడ్ బై కొట్టిసి... అట్లా సాధ్యమా? హత్య - బలాబలాల పెనుగులాట... ఎంతకూ వీడని చిక్కుముడి - ... ఇప్పుడే కావాలి తను... అంతర్జాతీయ పెట్టుబడి, జాతీయ కట్టుబడి - లోలోపల కూడబలుక్కొని - కొన్ని... మళ్ళీ బంతి కొట్టిన చోటికే వచ్చింది... తను ఇలాంటి

కొంచెం గుబులన్పించింది... ఎవడైనా నాకన్న స్వేచ్ఛగా ఎందుకుండాలి? తను స్వేచ్ఛను భరించలేడు. ఆనందాన్ని భరించలేడు... ఏ అడవిలో ఆదివాసి నవ్వి నా - తన గుండెలో కలుక్కుముంటుంది... గత ఇరవై సంవత్సరాలుగా ఆదివాసి నవ్వులన్నింటిని కంట్లోలు చేసేది తనే - అతని ముఖం కొంచెం వికృతమైపోతూ వుంది.

యస్ - వాడు ఆదివాసి నాయకుడయ్యాడు. తను ఇక్కడ నాయకుడయ్యాడు. వాడు మనుషులను వెతుక్కుంటూ మనుషును - కుప్పచేస్తూ - తను... ఒకే పూరినుంచి ... వచ్చిన వాల్లిదరు ఒక ప్రభుత్వం నడిపేది. మరొకడు దాన్ని కూల్చడానికి ఉద్యమం నడిపే నాయకుడు...

తను వెక్కి వెక్కి ఏడ్చి - బలిపెట్టుకున్న ... తన జీవితాన్ని తను తనలో తానే హింసపడి - పడి - పడకుండానే...

— మళ్ళీ వచ్చే సంచికలో 45